

Sþ.

36. Tillaga til þingsályktunar

[27. mál]

um fræðslustofnun launþega.

Flm.: Eggert G. Þorsteinsson, Benedikt Gröndal, Pétur Pétersson.

Alþingi ályktar að fela ríkisstjórninni að semja og leggja fyrir næsta reglulegt Alþingi frumvarp til laga um fræðslustofnun launþega. Starssvið stofnunarinnar sé að veita trúnaðarmönnum og félagsfólki verkalýðsfélaga, félaga opinberra starfsmanna og annarra launþegasamtaka raunhæfa fræðslu um hlutverk slíkra samtaka í nútímaþjóðfélagi, einnig sögu þeirra, skipulag og starfshætti.

Stofnun þessari sé ætlað að nota fræðslutækni nútímans sem gerst við starf sitt.

Greinargerð.

Tillaga þessi var flutt á síðasta þingi, en náði þá ekki fram að ganga. Fylgdi henni þá svofeld greinargerð:

Frumvörp um verkalýðsskóla hafa áður verið lögð fram á Alþingi, og í mál-efnasamningi núverandi ríkisstjórnar var stofnun sliks skóla heitið. Er flutningsmönnum kunnugt, að menntamálaráðuneytið hefur safnað víðtækum gögnum til undirbúnings því máli. Engin ákvörðun mun þó hafa verið tekin um framkvæmdir.

Með flutningi þáttill. er máli þessu hreyft á nokkuð öðrum grundvelli en áður hefur verið gert á Alþingi, þar sem gert er ráð fyrir almennri fræðslustofnun í stað venjulegs skóla. Þykir flutningsmönnum ólíklegt, að enn sé grundvöllur fyrir verkalýðsskóla hér á landi, og óvist, að nemendur fáist til að setjast á skólabekk í 1—2 veturnar til að búa sig undir störf, sem hljóta með fáum undantekningum að verða ólaunuð aukastörf. Þykir slik stofnun sem hér er gert ráð fyrir mun líklegri til árangurs, enda gæti hún strax og aðstæður leyfa haldið námskeið, er næðu tilgangi áðurnefndrar skólahugmyndar.

Fyrirmyn dir að slikri fræðslustofnun launþega má finna víða um heim, og er höfuðþáttur í starfi þeirra að efna til stuttra og langra námskeiða, oft í nánu samstarfi við ýmsa skóla. Hér á landi mætti halda slik námskeið að summarlagi í skólabyggingu um land allt, bæði í sveit og bæ, og vafalaust tengja sum þeirra námskeiða við orlof. Stutt námskeið, 1—3 daga, fara mjög í vöxt erlendis. Einnig mætti halda margra vikna námskeið, t. d. í samvinnu við háskólanum, er þörf reynist fyrir þau.

Þá mundi fræðslustofnun launþega senda fyrirlesara um land allt til að mæta a fundum launþegasamtaka. Þyrfti stofnunin í því sambandi að eignast myndræmur, skuggamyndir og kvíkmyndir til stuðnings fyrirlestrum eða til sjálfstæðra sýninga.

Enn er hugsanlegt, að fræðslustofnunin gefi út í samvinnu við heildarsamtök launþega ýmiss konar fræðslurit, blöð og jafnvæl bækur, er stuðla að takmarki stofnunarinnar. Bókasafn þarf hún sjálf að eignast, er fram liða stundir, og safna þar sem flestum heimildum um sögu og starf launþegasamtaka hér á landi og erlendis.

Aeskilegt væri, að launþegasamtókin gætu sjálf annað þá fræðslu, sem hér ræðir um, en þau hafa ekki bolmagn til sliks starfs í nægilega stórum stíl. Hins vegar er það þjóðfélagsleg nauðsyn, að starfsemi launþegasamtaka sé semi farsælust og þau nái höfuðtilgangi sínum, að bæta kjör félagsmannna sinna, eftir því sem efni standa til og án þess að mikil vinna og verðmæti tapist í verkföllum. Öruggasta leiðin til að ná sliku marki er aukinn félagsþroski og skilningur á heilbrigðu hlutverki og starfsháttum samtakanna. Fræðslustofnun eins og sú, sem hér er lagt til að koma á fót, gæti lagt fram þýðingarmikinn skerf í þá átt.